

Op vrijdag 13 juni heeft Maarten Stroes (sectievoorzitter Frans) namens het bestuur van Levende Talen de eindrapportage van het BiT-project officieel in ontvangst genomen. Van januari 2007 tot april 2008 heeft het IVLOS, Interfacultair Instituut voor Lerarenopleiding, Onderwijsontwikkeling en Studievaardigheden van de Universiteit Utrecht, op verzoek van Levende Talen beroepsstandaarden en een registratieprocedure voor talendocenten ontwikkeld. Enkele tientallen leden van LT, uit een groot aantal secties,

hebben deelgenomen aan ontwikkel- en evaluatiegroepen. Daarnaast hebben in verschillende sessies en rondes zowel DB en sectiebesturen van LT als individuele leden feedback gegeven op de voorstellen, en zich kunnen uitspreken over de (tussen)resultaten. Levende Talen gaat door met de resultaten van het BiT-project; een groot aantal secties zijn betrokken bij vervolgactiviteiten.

BEROEPSSTANDAARDEN & REGISTRATIE IN TAALONDERWIJS **KLAAR VOOR VERVOLG**

Bestuur LT neemt eindrapportage BiT-project in ontvangst

Beroepsstandaarden en registratie voor talendocenten heeft voor Levende Talen de volgende doelen:

- o het stimuleren van de professionele ontwikkelingsmogelijkheden van iedere talendocent en van de beroepsgroep als geheel;
- o het aantonen en borgen van kwaliteit van de individuele talendocent en van de beroepsgroep als geheel.

De beroepsstandaarden in BiT (zie kader) beschrijven de vakspecifieke terreinen waarop een talendocent expertise bezit en waarin hij zich verder moet kunnen

bekwamen. De beroepsstandaarden zijn *geen* beoordelingsinstrument, maar een indicatie van de expertisegebieden van de talendocent. Op de beschreven gebieden bezit een talendocent basisexpertise; de docent bepaalt en motiveert *zelf* op welke gebieden, en dus voor welke standaarden, hij/zij zich verder wil ontwikkelen. Om zich te kunnen registreren als talendocent, werkt een docent planmatig aan zijn/haar eigen professionele ontwikkeling, volgens de richtlijnen die zijn uitgewerkt in het document Registratieprocedure BiT.

De Beroepsstandaarden Talendocenten onderscheiden vier vakspecifieke domeinen: Vakkennis; Vakdidactiek; Evaluatie, feedback en coaching; (Culturele) context. Op ieder domein zijn vier beroepsstandaarden geformuleerd, waarop iedere ervaren docent basisexpertise bezit. De standaarden beschrijven waaruit deze expertise kan bestaan. In het de rapportage (beschikbaar via www.levendetalen.nl) worden de beroepsstandaarden verder toegelicht.

Wie in aanmerking wil komen voor registratie, besteedt minstens 40 uur per jaar aan vakspecifieke professionalisering die aansluit bij een of meer van de beroepsstandaarden. Het register voor talendocenten bestaat uit:

- o een initieel- of basisregister voor alle (bevoegde) talendocenten met een minimum-taalonderwijstaak (0,1 fte);
- o een beroepsregister voor bevoegde talendocenten die voldoen aan de voorgestelde professionaliseringsinspanning (40 uur per jaar);
- o een expertregister voor docenten die expert zijn op een van de vakspecifieke terreinen.

Registers bij andere beroepsgroepen

Registratie door beroepsgroepen is geen nieuw gegeven. Artsen, verpleegkundigen, advocaten, psychologen, tolken gebarentaal, en vele anderen, beschikken al jaren over beroepsregisters. 'Beroepsbeoefenaren' met de vereiste opleiding en aanstelling kunnen zich registreren als zij, via gecertificeerde nascholingsactiviteiten, voldoende aan hun professionele ontwikkeling werken.

In het Nederlandse onderwijs zijn zulke registers de afgelopen jaren ontstaan voor schoolleiders (NSA), lerarenopleiders (VELON) en docenten Lichamelijke Opvoeding (KVLO). In afstemming met LT hebben ook de vakverenigingen van docenten wiskunde, natuurwetenschappen, economie, godsdienst & levensbeschouwing, en dans & drama gewerkt aan beroepsstandaarden en registratie.

Professionalisering

Iedere school voor regulier onderwijs bezit een professionaliseringsbudget. In principe heeft iedere docent recht op professionaliseringstijd ter grootte van 10% van zijn/haar aanstelling. In de praktijk betekent dit ongeveer 160u/j bij een voltijdse aanstelling. Tussen scholen bestaan grote verschillen in organisatie en invulling van deze professionaliseringstijd. Op sommige scholen wordt van iedere docent een jaarlijks professionaliseringsplan verwacht, op andere scholen wordt de tijd en het budget alleen benut als de docent er nadrukkelijk

om vraagt; op sommige scholen wordt een (groot) deel van de professionaliseringstijd door de schoolleiding ingevuld met vaak niet-vakspecifieke professionaliseringsactiviteiten, op andere scholen kunnen docenten of secties hun eigen vakspecifieke professionaliseringstijd invullen; op sommige scholen mogen professionaliseringsactiviteiten alleen buiten schooltijd plaatsvinden, op andere ook daarbinnen. Feit is dat in veel gevallen de docent minder zeggenschap heeft over de invulling van zijn/haar professionaliseringstijd dan volgens de docenten zelf wenselijk zou zijn. Voor Levende Talen is dan ook een van de uitgangspunten van de registratieprocedure dat deze de docenten meer zeggenschap moet geven over hun eigen professionalisering, met meer focusmogelijkheden op vakspecifieke bekwaamheden.

Vervolg

Hoewel het BiT-project in juni 2008 is afgerond, is de ontwikkeling en implementatie van beroepsstandaarden en registratieprocedure voor talendocenten nog lang niet voltooid. Het doel van het BiT-project was om, aansluitend bij ontwikkelingen in het onderwijs, behoeften bij LT en ervaringen elders, een 'prototype' te ontwikkelen waar LT mee verder wilde en dat als voorbeeld kon dienen voor collega-vakverenigingen.

Verschillende LT-secties hebben nog uiteenlopende wensen ten aanzien van verdere uitwerking van de resultaten. Het is daarom van groot belang dat LT het BiT-project verder voortzet. Een aantal LT-secties heeft inmiddels een gezamenlijke projectgroep in het leven geroepen en zijn gestart met een vervolgproject.

Conclusie

Het BiT-project heeft veel in beweging gebracht, binnen Levende Talen en daarbuiten. Voor een deel is dat een verdienste van het BiT-project zelf, voor een groot deel ook is dat het gevolg van de maatschappelijke discussie rond onderwijskwaliteit en leraarschap gedurende het afgelopen jaar. Eind 2006 had in onderwijsland nog bijna niemand van registratie gehoord. In het rapport LeerKracht van de commissie Rinnooy Kan (eind 2007) komt de term registratie inmiddels maar liefst 54 keer voor. Ook het vakmanschap en de vakbekwaamheid van de docent hebben het afgelopen jaar in de media en de publieke discussie veel aandacht gekregen. Wat daarin steeds naar voren komt, is het belang dat docenten als professionals de kans nemen en krijgen om zichzelf te blijven ontwikkelen en professionaliseren, en daarmee bij te dragen aan de kwaliteit van hun beroep, het onderwijs en de maatschappij.

Rick de Graaff, IVLOS, UU.

VAKSPECIFIEKE BEROEPSSTANDAARDEN TALENDOCENT

Na 4 jaar ervaring in het Nederlandse onderwijs voldoet een talendocent aan de volgende beroepsstandaarden:

VAKKENNIS

1. Een talendocent beheerst de doeltaal vloeiend in alle taalvaardigheden, minimaal op het eindniveau van zijn (beroeps)opleiding.
2. Een talendocent heeft brede en actuele kennis van culturele en maatschappelijke ontwikkelingen en achtergronden van relevante doeltaallanden.
3. Een talendocent heeft relevante vakspecifieke kennis voor het type onderwijs dat hij/zij verzorgt.
4. Een talendocent is op de hoogte van relevante taaldidactische benaderingen, taalverwervingsprincipes en taalniveaubeschrijvingen.

VAKDIDACTIEK

5. Een talendocent ontwikkelt en verzorgt op basis van taalleerdoelen betekenisvolle, stimulerende en leerzame (series van) taalleeractiviteiten.
6. Een talendocent organiseert zijn onderwijs zo dat de leerlingen actief en betekenisvol gebruik maken van de doeltaal. Hij/zij gebruikt daartoe ook zelf zo veel mogelijk de doeltaal.
7. Een talendocent ontwikkelt en verzorgt onderwijs gericht op het geïntegreerd leren van taalvaardigheden.
8. Een talendocent maakt kritisch gebruik van de leerang. Hij/zij selecteert en ontwikkelt gevarieerd, uitdagend en actueel taalmateriaal dat aansluit bij de leerdoelen en het individuele type leerling.

EVALUATIE, FEEDBACK EN COACHING

9. Een talendocent heeft inzicht in het taalleerproces en het beheersingsniveau van de groep en van individuele leerlingen. Hij/zij kiest en gebruikt voor dat doel geschikte en betrouwbare taaltoetsen en evaluatievormen.
10. Een talendocent kan de keuze van ontwikkelde en gebruikte taalleeractiviteiten, leer- en toetsmaterialen verantwoorden.
11. Een talendocent richt evaluatie en feedback op zowel inhoud als vloeiendheid en correctheid van het taalgebruik van de leerlingen.
12. Een talendocent begeleidt de leerlingen tot taalgebruikers die de taal op hun niveau voor relevante praktische doelen kunnen gebruiken.

(CULTURELE) CONTEXT

13. Een talendocent is vertrouwd met het dagelijks leven en werken in landen waar de doeltaal gebruikt wordt.
14. Een talendocent is zich ervan bewust dat taal een van de uitdrukkingsvormen is van een bepaalde cultuur.
15. Een talendocent is zich bewust van de culturele, maatschappelijke en talige achtergrond en diversiteit van zijn leerlingen.
16. Een talendocent ontwikkelt en evalueert zijn onderwijs in afstemming met collega's, gericht op de integratie van en relatie tussen talen, cultuur en leefwereld.

BiT

Voor meer informatie

Kijk op <www.levendetalen.nl>, onder 'Kennis', 'Beroepsstandaarden'
of neem contact op met Rick de Graaff <r.degraaff@uu.nl>, telefoon 030 - 253 39 14